

**Tussen participatietop en kennisinvesteringsagenda,
de technologiebranches gaan de uitdaging aan.**

Allereerst wil ik U nogmaals namens FHI bedanken voor uw komst. Wij zijn er altijd trots op als ondernemers tijd vrijmaken voor een moment van reflectie.

Laat ik eens een gechargeerd beeld neerzetten.

Elk jaar meer omzet is een must. Als de FHI-branches in 2007 op 6,5 miljard euro uitkomen, dan moet dat volgend jaar toch zeker zeven miljard zijn willen we de salarisstijging kunnen betalen.

Eén van onze vier branches, de branche laboratorium technologie levert voor 1,7 miljard aan apparatuur en diensten aan laboratoria, en elk jaar weer meer. De multiplier naar omzet van de gebruikers, laboratoria in Nederland, schat ik conservatief op tien. Dat betekent toch minstens zeventien miljard aan omzet in Nederlandse laboratoria! Hoe bescheiden kunnen we blijven?

De omzet van organisaties die niet kunnen bestaan zonder het werk van onze laboratoria kun je voorzichtig schatten op een factor twintig maal de omzet van de laboratoria zelf: 340 miljard euro dus. Beseffen we de maatschappelijke relevantie van ons werk?

Ter vergelijking: het CPB-cijfer voor het totale bruto binnenlands product (BBP) van Nederland over 2007 is 550 miljard euro. De relevantie van de kleinste van onze vier branches bestrijkt meer dan de helft van de totale nationale economie!

Ik zei het al eerder. Ik zet een gechargeerd beeld neer. Het gaat erom dat technologie de basis is voor innovatie en daarmee de kracht van Nederland. Techniek is wat ons betreft een te enge omschrijving. Technologie betekent voor ons een bredere en meer samenhangende visie op de technische ontwikkelingen.

De relevantie wordt nog groter. In de laatste anderhalf jaar groeide de omzet in labapparatuur ruimschoots sneller dan de nationale economie. Maar we missen de instroom van mensen om de kurk drijvende te houden!!

Wetend dat we met 27.000 bezoekers aan onze beurs HET Instrument bijna alle mensen die er echt toe doen binnen hebben, slaat je de schrik om het hart. Hoe kwetsbaar is onze nationale economie?

Dit beeld gaat ook op voor de drie andere branches. Medische technologie, industriële automatisering en industriële elektronica Er bestaat er een enorme overlap tussen de verschillende organisaties waarvoor de technologie van onze branches relevant is, de klanten van onze leden.

Wat ik bedoel met overlap is het volgende. De laboratoriumbranche en de branche medische technologie leveren allebei kennis en producten voor de zorgsector. De branches Industriële Automatisering en Laboratorium Technologie delen de chemie

en voedingsmiddelenindustrie als toepassingssectoren die drijven op hun technologie. En de elektronicabranche is enabling voor vrijwel alle sectoren. De vier branches van FHI is geen toevallig bij elkaar geraapt geheel. Ze vormen een samenhangend geheel, naar technologie, in de markt en qua cultuur.

We vinden er veel van terug in de kennisinvesteringsagenda en daar zijn we blij mee. Het vorige innovatieplatform heeft onder leiding van de minister-president goed werk verricht en we hebben er vanuit onze branches graag aan bijgedragen.

De overheid neemt veel verantwoordelijkheid op zich als het gaat om zelf investeren en het uitlokken van investeringen in technologie, zowel in de wetenschap als in het bedrijfsleven. Misschien dat de traditionele grote bedrijven door de overheid nog iets nadrukkelijker kunnen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheden, maar grosso modo loopt het goed.

De Innovatievouchers zijn een succes. Een beetje ondernemer weet de weg te vinden en maakt er gebruik van.

De overheid, gedragen door de minister-president zelf en het ministerie van Economische Zaken, is gedreven bezig en er worden ook gelden vrijgemaakt die substantieel zijn. Mkb-bedrijven mogen best gematigd tevreden zijn. Misschien is dit wel een understatement.

Daarmee doemt meteen het probleem op: als dit beleid echt succesvol is, dan hebben we nu en zeker in de toekomst de mensen niet beschikbaar om het werk dat er uit voortkomt te verrichten!!

Heeft de participatietop antwoord gegeven op dit probleem? Nee dus.

Er gaan nu voorstellen gemaakt worden door een commissie van wijze mannen. Het is te hopen dat in die commissie het begrip technologie en het belang van Nederland duidelijk voor ogen staat.

Er is een gevaar.

De enorme, groeiende groep van technologen die onze kenniseconomie draaiende houden vind je niet voor honderd procent terug binnen de bestaande gremia. Dat komt omdat deze groep verspreid is over de sectoren waar onze bedrijven actief zijn: de zorgsector, in laboratoria, in de wetenschap, in de procesindustrie, in de maakindustrie en bij overheidsbedrijven. Die spreiding is er debet aan dat, ofschoon wij overal mede bepalend zijn voor de toekomst, wij nergens dominant aanwezig zijn in de overlegcircuits. Niet alleen de spreiding, maar ook de mentaliteit van techneuten om alleen vakgericht bezig te zijn is een oorzaak van de afwezigheid van onze branche. Wij zijn wel sterk in de netwerken. Daarin zal je FHI vaak aantreffen. Voor zover er nuttige afspraken zijn gemaakt in de participatietop dreigen ze nu gefrustreerd te raken door de prestigestrijd rond het ontslagrecht, een gevecht waarin het er soms op lijkt dat de strijdende partijen hun bestaansrecht er aan ontlenen. Eén ding wil ik er wel over kwijt. Het vasthouden van vakbonden aan het verleden is geen goede bodem voor innovatie. Want begint innovatie immers niet met de wil en bereidheid tot veranderen. In een land waar alle rechten vastliggen, de plichten er niet zo toedoen en daarmee de stimulans om iets te presteren niet aanwezig is, zal innovatie het zeer moeilijk krijgen. Wij wensen het kabinet en de commissie veel wijsheid toe met dit duivelse dilemma. Wij zijn bereid hierin mee te denken.

Intussen heeft FHI het initiatief genomen om de problematiek van het dreigende tekort aan techneuten aan te pakken.

Dit via een voorstel om een taskforce in te stellen voor technologie, onderwijs en arbeidsmarkt.

De heren Balkenende, Bos en Rouvoet waren in Beetsterswaag (de achtertuin van mkb-voorzitter Loek Hermans) zo wijs om ons voorstel te honoreren en onderdeel te maken van hun regeerakkoord. Aanvankelijk was er wat verwarring waar het initiatief lag. Er worden nu goede afspraken gemaakt om FHI bij deze discussie te betrekken. Je kunt wel een idee lanceren, maar daarna moet je wel de inspanningen gaan leveren om het tot een succes te maken.

We doen nu als FHI ons best om de discussie richting technologie in de brede zin en niet alleen gericht op techniek te krijgen. Daarbij hebben we de steun van de aanwezigen hier hard nodig, de minister, de universiteiten, de HBO-raad, de samenwerkende grote bedrijven. Waar het om gaat is de spelers in het veld van de arbeidsmarkt ervan te overtuigen dat andere, nieuwe dwarsverbanden nodig zijn. De netwerkaanpak die we kennen uit onze eigen activiteiten, maar ook van het Innovatieplatform en van Jet-Net is de aangewezen methode om snel resultaat te boeken. Dat is de charme van Nederland: als je de juiste twintig personen met goede netwerkcontacten bij elkaar zet en enthousiast krijgt, dan heb je heel Nederland binnen enkele maanden in beweging. Wij pleiten dan ook voor deze netwerkaanpak.

Intussen gaan we natuurlijk gewoon door met allerlei handwerk. FHI steunt het initiatief voor een nieuw tijdschrift speciaal om jongeren enthousiast te maken voor technologie en daarmee de keuze voor bèta studies te verhogen.

Sparks heet het blad en het wordt een dezer dagen gelanceerd in een oplage van 250000 door onze oud-voorzitter Ton Kersbergen. Hij is daar al twee jaar gedreven mee bezig. De passie die hij hierbij laat zien is een voorbeeld voor wat FHI wil zijn. Met een klein beetje geld een gigantische impact hebben. We denken vaak dat mensen niet te beïnvloeden zijn, maar door de tv serie CSI is de instroom van forensische pathologie studenten verveelvoudigd. Waarom dan niet meer beïnvloeding van de jongeren. Zij zijn namelijk wel geïnteresseerd in de toepassingen van techniek. Waarom dan niet voor de technologie achter de toepassing. We willen toch niet echt naar een diensteneconomie waarbij ik jouw schoenen poets als jij mijn auto wast.

Maar ook als je bezig bent met dit soort initiatieven blijft de zaak dat we vooraf met elkaar helder definiëren wat we nodig hebben, nu meteen en in de komende vijf tot tien jaren.

Wat zijn dat eigenlijk, technologen?

En dan, waar halen we ze vandaan al die jonge mensen, slimmer, sneller en socialer. Onvermijdelijk zullen ze voor de helft van buitenlandse oorsprong zijn straks. Hoe gaan we dat doen, hoe managen we een soepele instroom van die nieuwe medewerkers? Hoe krijgen we ze snel op het noodzakelijke niveau? En laten we ook naar onszelf kijken, hoe bereiden we onze eigen organisatie, onze bedrijven voor op de instroom van de nieuwe generatie?

Het is goed om hier te vermelden dat we 'on speaking terms' zijn met een aantal relevante partijen: de ministeries van Onderwijs en van Economische Zaken en met enkele van de zusterbrancheorganisaties die we vragen ook mee te doen.

Drie lijnen zijn inmiddels helder:

1. We kunnen met meer technologie-inzet het tekort aan technici opvangen. 'Met elke technoloog extra, meerdere technici (die niet voor handen zijn) uitsparen' zal ons motto zijn.
2. Alle programma's gericht op technologische innovatie waarbij de overheid investeringen uitlokt bij bedrijven moeten een Human Capital-paragraaf krijgen waarin de bedrijven ook worden uitgedaagd om daar gericht in te investeren.
3. Er moet creatief worden gezocht naar opleidingsmogelijkheden van buitenlanders die nu en straks ons land binnenkomen, samen en in combinatie met buitenlanders die hier al langer zijn. Het aangrijpingspunt moet daarbij worden gekozen aan de bovenkant van de arbeidsmarkt voor technologie, als trekker voor sociale vernieuwing. Net als vroeger in de scheepsbouw zal ook hier het duwen en pampereen aan de onderkant dweilen met de kraan open blijven.

Dames en heren, mevrouw de minister, we staan er op dit moment eigenlijk verschrikkelijk goed voor met onze technologiebranches. De klanten die we hebben binnen Nederland doen het op dit moment goed, zowel in de industrie als in de technologische dienstverlening, de zorg, onderzoek en wetenschap. Het buitenland ziet en waardeert onze kennisinfrastructuur, die is opgebouwd mede met behulp van onze aardgasbaten. Het betekent dat we veel hebben te verliezen en dus ook veel te winnen voor de toekomst.

Als het ons lukt de uitdaging in te vullen en een nieuwe, internationale Generatie Einstein op niveau aan het werk weten te krijgen in Nederland, dan maken we school in Europa en wellicht zelfs in de wereld!!

FHI wil deze uitdaging aan gaan.

Kom maar op overheid, ofwel ga door op de ingeslagen weg

Kom maar op onderwijs en wetenschap, ofwel zet je beste mensen in als link tussen de technologiebedrijven en onderwijs en laat je door de politiek niet in een richting van pretstudierichtingen en constante stelselwijzigingen duwen. Ik zou dan ook willen pleiten als een studierichting geen werk kan opleveren, dan moet die studie maar door commerciële instellingen worden gegeven, voor de echte liefhebbers dus.

Kom maar op technologiebedrijven. Laat de borrelpraat achterwege. Zet ook je beste mensen in richting onderwijs en heb geloof en passie dat het kan.

Laten we het er met elkaar bij zitten, dan hebben we een groot probleem en is er weinig kans dat we rustig van ons pensioen gaan genieten.

Alhoewel werken misschien nog leuker is dan niets doen.

Ik wens U een prettige middag verder met onze boeiende sprekers.